

27. 3. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

COVID-19 a dopady na smluvní vztahy

V návaznosti na koronavirové onemocnění COVID-19 a zavedená krizová opatření (zejména ta, která zakazují či omezují určité provozy, činnosti a služby) je třeba myslet i na obchodněprávní aspekty současné situace a možné důsledky neplnění či vadného plnění povinností ze smluvních vztahů a související implikace.

COVID-19 ve smluvních vztazích a možnosti smluvních stran

Vyšší moc

- Zproštění se odpovědnosti k náhradě škody vzniklé porušením smluvní povinnosti (§ 2913 odst. 2 občanského zákoníku);
- Nutné prokázat, že ve splnění smluvní povinnosti dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na vůli škůdce;
- Neuplatní se, pokud překážka vznikla až v době, kdy byl škůdce s plněním smluvní povinnosti již v prodlení;
- Na smluvní pokutu za porušení smluvní povinnosti, je-li sjednána, se zproštění odpovědnosti neuplatní (při nepřiměřenosti smluvní pokuty či výkonu práva na uhrazení smluvní pokuty v rozporu s dobrými mravy může mít liberace význam při moderaci či určení neplatnosti smluvní pokuty);
- Ustanovení o vyšší moci mohou být i součástí smlouvy – možnost zproštění se odpovědnosti pak závisí na formulaci konkrétního ujednání.

Podstatná změna okolností

- Vznik zvláště hrubého nepoměru znevýhodněním jedné ze stran smlouvy, a to buď neúměrným zvýšením nákladů plnění anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění (§ 1765 občanského zákoníku);
- Dotčená strana má právo se domáhat obnovení jednání o smlouvě, pokud prokáže, že (i) změnu nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že (ii) skutečnost nastala nebo se jí stala známou až po uzavření smlouvy;
- Neopravňuje k odložení plnění;
- Nedohodnou-li se strany v přiměřené lhůtě na změně smlouvy, může na návrh rozhodnout soud: závazek ze smlouvy změní obnovením rovnováhy práv a povinností stran nebo závazek zruší;
- Pokud smlouva obsahuje ujednání o převzetí nebezpečí změny okolností, tj. vyloučení použití zákonného ustanovení o podstatné změně okolností, právo domáhat se obnovení jednání o smlouvě nevzniká.

Následná nemožnost plnění

- Stane-li se dluh nesplnitelným, závazek ze smlouvy zaniká pro nemožnost plnění (§ 2006 občanského zákoníku);
- Plnění není nemožné, pokud lze dluh splnit za ztížených podmínek, s většími náklady, s pomocí jiné osoby nebo až po určité době;
- Nemožnost plnění je nutné oznámit bez zbytečného odkladu, jinak vzniká odpovědnost k náhradě škody.

COVID-19 v mezinárodních smluvních vztazích

Rozhodné právo

- U smluv s mezinárodním prvkem je nutné určit, právem jakého státu se tyto smlouvy řídí a jaké možnosti tedy daný právní řád poskytuje;
- Prakticky veškeré právní řády mají vlastní úpravu výše zmíněných institutů, zejména vyšší moci, a měly by tak být aplikovatelné.

Výjimky z užití rozhodného práva

- Imperativní normy - normy zásadního významu, jejichž dodržování je pro dotčený stát při ochraně veřejných zájmů klíčové a které se použijí bez ohledu na rozhodné právo (např. krizová opatření, karanténní a jiná mimořádná opatření);
- Výhrada veřejného pořádku - aplikuje se v případě, kdy by se účinky užití cizího rozhodného práva zjevně přičily veřejnému pořádku dotčeného státu (např. ochrana základních práv);
- Mimořádná epidemiologická opatření a další taková omezení mohou mít povahu těchto institutů.

CISG

- Tzv. Vídeňská úmluva - upravuje smlouvy o mezinárodní koupi zboží v rámci signatářských států - 89 smluvních států;
- Obsahuje ustanovení o zproštění odpovědnosti (čl. 79) - strana není odpovědná za nesplnění jakékoli povinnosti, jestliže prokáže, že toto nesplnění bylo způsobeno překážkou, která nezávisela na její vůli, a ohledně které nebylo možno rozumně očekávat, že by s ní strana počítala v době uzavření smlouvy, nebo že by tuto překážku nebo její důsledky odvrátila nebo překonala.

Konkrétní použití jednotlivých možností ve smluvních vztazích, případně použití dalších možností s ohledem na konkrétní smluvní typ, bude vždy záležet na konkrétní situaci případu. Rádi s Vámi budeme Vaše možnosti diskutovat.

Mgr. Veronika Odrobinová,
partner

Mgr. Martina Šumavská,
advokát

GT Legal, advokátní kancelář, s.r.o

Muchova 240/6
160 00 Prague 6

Tel.: +420 224 813 299
e-mail: office@gt-legal.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)